

Ενότητα 9 – Ιστορία της Ιατρικής (1600 – 1900)

Πανεπιστήμιο του Μπρίστολ (Ηνωμένο Βασίλειο)

1. Πληροφορίες για διδάσκοντες.

1.1 Περιγραφή του θέματος

Η διάλεξη αποπειράται να παρουσιάσει μια επισκόπηση των σημαντικών εξελίξεων στην ιστορία της δυτικής ιατρικής από το 1600-1900. Κατά τη διάρκεια αυτής σκοπεύω να δώσω έμφαση στη συνέχεια της ιστορικής πρακτικής της ιατρικής με τη σύγχρονη ιατρική, και να υποστηρίξω ότι η ιστορία της ιατρικής είναι ένας ζωτικός πόρος για να βελτιώσουμε την τρέχουσα πρακτική. Με αυτό κατά νου, το περιεχόμενο της διάλεξης αποσκοπεί συχνά να προκαλέσει τους φοιτητές σχετικά με τη φύση του μελλοντικού επαγγέλματός τους.

Η διάλεξη χωρίζεται σε τέσσερα κύρια τμήματα. Το πρώτο τμήμα, «Από τους χυμούς στα μικρόβια», επικεντρώνεται στη μακρά αλλαγή από το σύστημα των χυμών στην ιατρική στις νέες ιδέες της θεωρίας των μικροβίων στον 19^ο αιώνα. Υπογραμμίζω ότι η θεωρία των χυμών ήταν μια θεωρητικά ικανοποιητική θεωρία της υγείας και της ασθένειας για να τονίσω τη χρησιμότητα του πλαισίου στους πρακτικούς ιατρούς. Στη συνέχεια εξηγώ τη μακρά πορεία του πειραματισμού, ειδικά στην ανατομία, η οποία αμφισβητούσε τα θεωρητικά θεμέλια της θεωρίας των χυμών, προτού δώσω μια σύντομη σφαιρική εικόνα των μεγάλων αλλαγών στην ιατρική θεωρία κατά τον 19^ο αιώνα, οι οποίες ενθαρρύνθηκαν από τις νέες ανακαλύψεις και εφευρέσεις.

Το δεύτερο τμήμα εξετάζει τις αλλαγές στη σχέση ιατρού-ασθενούς που έλαβαν χώρα συγχρόνως με την αλλαγή που συνέβαινε από τη θεωρία της χυμών στην ιατρική. Υπογραμμίζω ότι στον 18^ο αιώνα, οι ασθενείς είχαν μεγάλη αυτονομία στη λήψη αποφάσεων για τη φροντίδα τους –η οποία οφειλόταν μερικώς στην έλλειψη αποτελεσματικής θεραπευτικής. Με τον τρόπο αυτό η κανονική ιατρική πρόσφερε ένα ιδιαίτερο είδος υπηρεσιών στους ασθενείς οι οποίες υπογράμμιζαν τη μοναδικότητά τους και κατέγραφαν τις ατομικές θεραπείες σε αυτούς. Από τον 19^ο ένατο αιώνα, καθώς οι ασθένειες άρχισαν να κατανοούνται ανατομικά και χημικά, οι ιατροί απέκτησαν περισσότερη δύναμη στη σχέση ιατρού-ασθενούς, και έτσι ο χαρακτήρας της σχέσης αυτής άλλαξε. Οι ιατροί τώρα χρησιμοποιούσαν όργανα όπως είναι το στηθοσκόπιο για να ερευνήσουν τις εσωτερικές βλάβες του ασθενούς, με τη μαρτυρία τους να καθίσταται λιγότερο σημαντική. Καθώς οι ασθενείς κατέστησαν «πράγματα», άλλαξε επίσης το τί θα μπορούσε να γίνει με αυτούς. Ολοκληρώνω το τμήμα εισάγοντας το έργο του J. Marion Sims ο οποίος ανέπτυξε τη χειρουργική τεχνική επιδιόρθωσης του κυστιδικού συριγγίου, πειραματιζόμενος σε σκλάβες γυναίκες, και στοχαζόμενος περαιτέρω πάνω στη σχέση ιατρού-ασθενούς στην περίπτωση αυτή.

Το τρίτο τμήμα, «επαγγελματισμός», εξετάζει τις αλλαγές στο ιατρικό επάγγελμα κατά τον 19^ο αιώνα, καθώς κατέστη πιο επαγγελματικό και εξειδικεύθηκε, ειδικά μέσω του παραδείγματος της νοσηλευτικής. Το παράδειγμα της νοσηλευτικής μας παρέχει αρκετό χώρο για να συζητήσουμε τον ιστορικό ρόλο των γυναικών στην ιατρική, ειδικά σε σχέση με την περιθωριοποίηση των γυναικών στην ιατρική μέσω της επαγγελματοποίησης, καθώς και μέσω των ποικίλων εκστρατειών που στόχο είχαν να διασφαλίσουν ότι οι γυναίκες μπορούσαν να εργασθούν στην ορθόδοξη ιατρική.

Το τέταρτο τμήμα, «Τα δημόσια μέτρα υγείας και η υποχώρηση των μολυσματικών ασθενειών», επικεντρώνεται στις προσπάθειες να μειωθούν οι μολυσματικές ασθένειες από την οπτική της πολιτικής της δημόσιας υγείας. Αρχίζω το τμήμα υπογραμμίζοντας την αξιοθρήνητη κατάσταση της υγείας στη Βρετανία την περίοδο εκείνη, η οποία είχε προκληθεί σε μεγάλο βαθμό από την εκβιομηχάνιση, προτού συζητήσω τα διάφορα μέτρα υγείας τα οποία αναπτύχθηκαν κατά τον 19^ο αιώνα. Συζητώ τα μέτρα υγείας που ελήφθησαν σε τοπικό επίπεδο –όπως το πλύσιμο των χεριών από τους πρακτικούς της υγείας-, και σε εθνικό επίπεδο –όπως μέσω των πολιτικών και νομικών αποφάσεων, π.χ. ο Νόμος για τη Δημόσια Υγεία (1848). Στη συνέχεια θεματοποιώ αυτή την αφήγηση συζητώντας τη διαφωνία των ιστορικών για τις αιτίες της υποχώρησης των μολυσματικών ασθενειών, υπογραμμίζοντας τη δυσκολία που υπάρχει στο να αποδώσει κανείς συγκεκριμένους αιτιακούς παράγοντες στις μακροχρόνιες τάσεις της υγείας. Στο τελικό μέρος του τμήματος, εξετάζω τη δημόσια δυσανεμία με μερικά από αυτά τα δημόσια μέτρα υγείας προκειμένου να τονίσω τον ρόλο που έπαιξε ο δημόσιος ακτιβισμός στην αλλαγή της τακτικής της φροντίδας υγείας, καθώς επίσης τις δυνητικά αρνητικές συνέπειες της πολιτικής για αλλαγή που σκοπό είχε τη βελτίωση των αποτελεσμάτων της ιατρικής φροντίδας.

Το συμπέρασμα συνοψίζει σύντομα τους κυρίους στόχους της διάλεξης για τους φοιτητές και τους ενθαρρύνει να στοχαστούν ιστορικά για την εξέλιξη του επαγγέλματός τους.

1.2 Μαθησιακοί στόχοι.

Οι κύριοι μαθησιακοί στόχοι της ενότητας είναι να:

- Εισάγουν τους φοιτητές στην ιστορία της ιατρικής στη δύση, την περίοδο 1600-1900 και σε ορισμένα σχετιζόμενα ηθικά θέματα.
- Εισάγουν τους φοιτητές στις μεγαλύτερες αλλαγές της ιατρικής θεωρίας και πρακτικής την περίοδο αυτή.
- Εισάγουν τους φοιτητές στην ιστορικά ενδεχόμενη φύση της σχέσης ιατρού-ασθενούς, και τις πιθανές αρνητικές πλευρές της.
- Εισάγουν τους φοιτητές στην ιστορία της επαγγελματοποίησης και της εξειδίκευσης της ιατρικής, δίδοντας έμφαση ιδιαίτερα στη σημαντική προσπάθεια των γυναικών να βρουν τη θέση τους στο επάγγελμα.
- Εισάγουν τους φοιτητές στις μεγαλύτερες εξελίξεις στη δημόσια υγεία τον 19^ο αιώνα, την αντίσταση που συνάντησαν από το κοινό, καθώς επίσης και τις διαφωνίες σχετικά με τις αιτίες για την υποχώρηση των μολυσματικών ασθενειών.

2. Πληροφορίες για τους φοιτητές Information for Students

2.1 Ένα σενάριο Case Scenario

History of Medicine 1600 - 1900

